

“Sarjakuvaa luetaan, siitä maksetaan ja sillä voi kertoa mitä tahansa.”

Panu Hämeenaho piirtää lehtisarjakuvaa ennakkoluulottomasti

Mervi Heikkilä

Vuonna 1998 Jyväskyläläisen Panu Matias Hämeenahon opintotuki keskeytettiin, laina loppui ja jostain oli saatava vähän käteistä – siis sarjakuvia piirtämään!

Piirtämistä ja sarjakuvia hän oli harrastanut viimeksi yläasteella, mutta taidot olivat jotakuinkin tallella: ensimmäinen sivu, josta maksettiin, ilmestyi tammikuussa 1999. Siitä lähtien Panun sarjakuvia on voinut lukea Jyväskylän Ylioppilaslehdessä, Suur-Jyväskylän lehdestä, Secpra-liitteestä ja Eno-lehdestä. Pakollinen kuukauden kotimainenkin on ilmestynyt Itiksessä ja omakustannelehti on ilmestynyt yhdessä Tero Karvosen kanssa. Tällä hetkellä Panu pitää pakollista taukoa sarjakuvista ja palvelee isänmaata Ruotuväki-lehden toimituksessa. Lisää lehtisarjoja on kuitenkin luvassa Kaartinkaupungista kotiutumisen jälkeen.

“Tulee ankea olo, kun katselee huippupiirtäjien jälkeä”

Hämeenahon tausta poikkeaa melkoisesti nykypiirtäjien kuvataidetaustoista. Hän on opiskellut kirjallisuutta ja kirjoittamista Jyväskylän yliopistossa ja Oriveden opistossa.

– Kirjailijaa tai runoilijaa minusta ei ikävä kyllä ahkerasta viinanjuomisesta huolimatta tullut, mutta proosa- ja lorupyynnöistä olen saanut myöhemmin paljon materiaalia sarjakuviin.

Hämeenaho kertoo.

– Kirjoitan sekalaisia tekstejä ja niistä sitten tulee käsiksi. Innostun myös lähes jokaisesta lukemastani kirjasta; rakastan kirjallisuutta ja luen sekaisin romaaneja, runoja ja asiapitoisempia tekstejä. Kaikesta saa jotakin irti, ainakin yksisivuisen. Aiheet eivät lopu koskaan, päinvastoin, suureen osaan mulla ei ole riittävästi aikaa ja vielä suurempaan osaan kykyjä.

Hämeenahon piirrostyylillä on rosoisen realistinen. Hän käyttää mielollaan rakennusten piirtämiseen valokuvia tai piirtää niitä ulkona. Piirtämistä hän ei juuri muuten harrasta ja jouduukin usein piirtämään sarjakuvat moneen kertaan.

– Liian usein tulee vielä päästettyä läpi aivan kelvoton kuva, joka olisi ilman muuta pitänyt vetäistä uusiksi. Tyylini ei ole läheskään niin pikkutarkka kuin haluaisin, onneksi taidot eivät riitä enempään nyhäämiseen.

Hämeenahon mielestä piirroksen tehtävä hänen sarjoissaan on aina esittää mahdollisimman hyvin sisällön kannalta keskeinen tieto tai tunnelma. Hän näkee sarjansa pelkkänä tekstinä.

“Kun on tuskailnut pitkään pelkkien sanojen kanssa, sarjakuvamuotoon siirtyminen oli jumalainen kokemus. Sen mahdollisuudet!”

Vaikka Hämeenaho piirtää sarjakuvaa nyt pääasiassa taloudellisista syistä ja taiteilee myös strippejä, hauskuus ei saa häneltä korkeita arvosanoja.

– Huumoria arvostetaan liikaa. Sarjakuva jossa saa nauraa rankataan aina paremmaksi kuin vakava, ja eihän niin saisi automaattisesti olla. Ehkä suoranaisen naurattamisen rinnalle arvostuksessa on noussut “inhimillinen lämmenhenkisyys”, hymyilyttäminen. Se on tietysti mukavaa ja aika ajoin loistavaakin, mutta kyllä ahdistavien juttuja pitäisi saada tehdä ilman että leimataan “jälkijättöiseksi keinokynniseksi synkistelijäksi”. Nai ovatko aiheiltaan ja loppu-tunnelmiltaan tynpeät sarjat sitten aina huonoja? Eikö kukaan osaa tehdä vakavaa, julmaa

Se yläastekesä jonka ajan nuorisotilamme oli kuoppa elää muistoissani ystävyuden kulta-aikana... miksi? Tuossa talorivien välin unohdetussa suojaisessa montussa vietimme viimeiset huolista vapaat päivämme, kuumat päivät poltellen, räkien ja pohtien mistä saisi rahaa.

Tuo valtaamamme ankea leikki paikka oli näyttämö, amfiteatteri jossa kukin löysi oman sirkusroolinsa.

sarjakuvaa ilman että siitä tulee itsetarkoituksellista maailmantuskassa piehtarointia?

Hämeenahon mielestä sarjakuvassa on uskomaton voima juuri synkistelyn alalla. Se pystyy tehokkaasti tekemään olon pahaksi, koska sisältö on nopeasti ja välittömästi omaksuttavissa. Sarjakuva voisi paljon rajummin puuttua nykypäivän yleiseen pahaan oloon.

– Itse en voi väittää taistelleeni kylliksi “vakavan” sarjakuvan puolesta, suurin osa julkaistuista sarjoistani on hupijuttuja. Jylkkäriin olen voinut tehdä sellaisiakin sivuja, joissa ei ole viitsiä, ja se on ollut hienoa ja yleensä paras palaute on tullut juuri niistä. Tosin nyt, kun valheelliset ja naurettavat muistelmani alkoivat ilmestyä, olen kuullut tosi paljon, että ne ovat parasta koskaan tekemääni kamaa (toimittaja yhtyy edelliseen). Ja olen itse samaa mieltä. Onko sarjakuva hohotuksen vanki?

“Suhtautuminen syrjäytymiseen ja syrjäytyneisiin on myös antoisa aihe, olen itekin ulvonut susien joukossa lauman kanssa.”

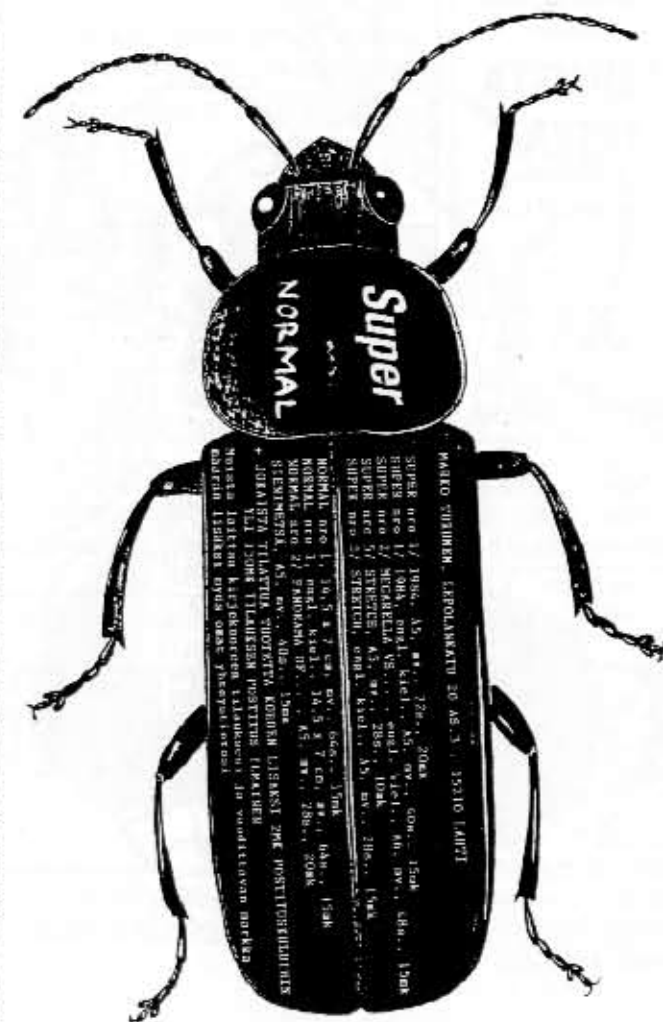
Hämeenahon ei-kaupallisimmissa tuotoksissa huomio kiinnittyy itseironian lisäksi yksinäisiin, sateessa kulkeviin hahmoihin.

– Emmekö me muka ole yksin? Hahmojeni yksinäisyys johtuu siitä, että pidän yksinäisistä hahmoista, vähän liikaakin. Jos piirrän aloitusruudun suunnittelematta, niin siihen tulee kyyryhartiainen hyppiömäinen kulkija kerrostalojen välissä joko vesi- tai räntäsateessa. Taidan olla aika ruosteessa. Mutta yksinäisyys on yhtä keskeinen osa elämää kuin ihmisten kanssa oleminenkin ja syrjäytyneet tunnelmat ja surullinen vaellus maailmassa, joka ei välitä tai joka suorastaan vihaa on minun kamaani.

Hämeenaho ihaillee oman tiensä kulkijoita, eivätkä hänen päähenkilönsä olekaan mitään laumaeläimiä.

– Tämä ei toki päde sarjoihin, joissa pääosassa olen itse. Tällöin tärkeää on löytää vikoja virheitä ja sitä kautta vakuutella olevansa näiden puutteidensa yläpuolella nykyisin. Kukapa ei haluaisi olla parempi ihminen kuin alter egonsa?

Niinpä. ■

STADION
/ Riitta Uusitalo

nASU-kOR

www.eStadion.com

ut nASU

© Stadion ja Riitta Uusitalo